

Kristiánova legenda. Život a umučení svatého Václava a jeho báby svaté Ludmily. K vyd. připravil, přeložil a pozn. opatřil Jaroslav Ludvíkovský. Praha 1978, s. 16-21, kap. 2.

Ale Slované čeští, usazení pod samým Arturem a oddaní uctívání model, žili jako kůň neovládaný uzdou, bez zákona, bez knížete nebo vládce a bez města, potulující se roztroušeně jako nerozumná zvířata, toliko širý kraj obývali. Konečně když byli postiženi zhoubným morem, obrátili se, jak pověst vypravuje, k nějaké hadačce se žádostí o dobrou radu a o věštecký výrok. A když jej obdrželi, založili hrad a dali mu jméno Praha. Potom nalezše nějakého velmi prozíravého a důmyslného muže, jenž se jenom orbou zabýval, jménem Přemysla, ustanovili si ho podle výroku hadaččina knížetem nebo vladařem, davše mu za manželku svrchu řečenou pannu hadačku.

A když byli takto konečně vysvobozeni z rozličných ran morových, stavěli si v čelo po svrchu řečeném knížeti vládce neboli vévody z jeho potomstva, sloužící vytvořeným a nečistým démonům a bujně slavíce oběti podle pohanských obyčejů, až nakonec vláda nad tou zemí připadla jednomu z rodu těchto knížat, jménem Bořivojovi.

Skvěje se květem vynikající krásy a mladistvé síly, navštívil tento jednoho času v nějaké záležitosti své a lidu sobě svěřeného svého vévodu nebo krále Svatopluka na Moravě a byl od něho laskavě přijat a pozván společně s ostatními na hostinu. Ale nebylo mu dovoleno usednouti mezi křesťany, nýbrž byl vyzván, aby se posadil po způsobu pohanů před stolem na podlahu. A tu prý mu řekl biskup Metoděj, jemuž bylo líto jeho ponížení: „Jaká běda, ty, muž tak vynikající a nestydíš se, žeš vyhoštěn ze sedadel knížecích, ačkoli sám také vévodskou moc a hodnost máš, ale raději chceš pro hanebnou modloslužbu s pasáky sviní na zemi seděti.“ On pak řekl: „V jaké nebezpečnosti bych se vydal pro tuto věc, nebo co dobrého by mi přineslo náboženství křesťanské?“ „Jestliže se zřekneš model a démonů v nich sídlících,“ pravil biskup Metoděj, „staneš se pánem pánů svých a všichni nepřátelé tvoji budou podrobeni moci tvé a potomstvo tvé každodenně vzrůstati bude jako převeliká řeka, do níž se vlévají proudy rozličných potoků.“ I řekl Bořivoj: „Jestliže tomu tak jest, co překáží, abych byl pokřtěn?“ „Nic“, pravil biskup, „jen buď hotov z celého srdce věřiti v Boha Otce všemohoucího a jeho Syna jednorozeného, Pána našeho Ježíše Krista, a v Ducha Utěšitele, osvětitele všech věřících, nejenom pro blaho světa, ale i pro spásu své duše, aby sis získal slavnou palmu věčnosti a stal se účastným společenství svatých v nevýslovné radosti.“ Tímto a podobným, jako med plynoucím povzbuzováním roznícená mysl jinochova prahla přijmout milost křtu, i vrhnuv se s celou svou družinou na zem k nohám biskupovým, velmi snažně ho prosil, aby se tak bez prodlení stalo. Nač třeba více slov? Druhého dne poučil vévodu i s třiceti průvodci, kteří s ním přišli, o základech víry, a když podle obyčeje vykonali obřadný půst, obrodil je přeposvátným pramenem křtu. A když jej ve víře Kristově plně vzdělal, dovolil mu, obohativ ho mnohými dary, aby se vrátil domů, a dal mu s sebou kněze ctihodného života jménem Kaicha. Navrátivše se pak domů, usadili řečeného kněze na hradisku, jeho jméno bylo Hradec, a založili tam kostel ke cti blahoslaveného Klimenta, papeže a mučedníka, satanovi mnoho škod působící a lid Kristu Pánu získávající.